

VĂN MẪU LỚP 9

NGHỊ LUẬN VĂN HỌC

ĐỀ BÀI: VẺ ĐẸP VÀ SỨC MẠNH CỦA NGƯỜI LAO ĐỘNG TRƯỚC THIÊN NHIÊN - VŨ TRỤ TRONG BÀI THƠ “ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ” CỦA HUY CẬN

A. SƠ ĐỒ TÓM TẮT GỢI Ý

B. DÀN BÀI CHI TIẾT

I. Mở bài

- Nêu những nét chính về tác giả và hoàn cảnh ra đời của tác phẩm.
- Bài thơ đã khắc họa được vẻ đẹp và sức mạnh của người lao động trước thiên nhiên - vũ trụ kỳ vĩ.

II. Thân bài: Bức tranh thiên nhiên trong bài thơ: Đẹp, rộng lớn, lồng lộng

1. Cảm hứng vũ trụ đã mang đến cho bài thơ những hình ảnh thiên nhiên hoành

tráng

- Cảnh hoàng hôn trên biển và cảnh bình minh được đặt ở vị trí mở đầu, kết thúc bài thơ vẽ ra không gian rộng lớn mà thời gian là nhịp tuần hoàn của vũ trụ.
- Cảnh đoàn thuyền đánh cá ra khơi: Không phải là con thuyền mà là đoàn thuyền tập nập.
- Con thuyền không nhỏ bé mà kì vĩ, hoà nhập với thiên nhiên, vũ trụ.
- Vẻ đẹp rực rỡ của các loại cá, sự giàu có của biển cả. Trí tưởng tượng của nhà thơ đã chắp cánh cho hiện thực, làm giàu thêm, đẹp thêm vẻ đẹp của biển khơi.

2. Người lao động giữa thiên nhiên cao đẹp

- Con người không nhỏ bé trước thiên nhiên mà ngược lại, đầy sức mạnh và hoà hợp với thiên nhiên.
- Con người ra khơi với niềm vui trong câu hát.
- Con người ra khơi với ước mơ trong công việc.
- Con người cảm nhận được vẻ đẹp của biển, biết ơn biển
- Người lao động vất vả nhưng tìm thấy niềm vui, phấn khởi trước thắng lợi.

III. Kết bài

- Hình ảnh người lao động được sáng tạo với cảm hứng lãng mạn cho thấy niềm vui phơi phới của họ trong cuộc sống mới.
- Thiên nhiên và con người phóng khoáng, lớn lao. Tình yêu cuộc sống mới của nhà thơ được gửi gắm trong những hình ảnh thơ lãng mạn đó.

C. BÀI VĂN MẪU

Đề bài: Vẻ đẹp và sức mạnh của người lao động trước thiên nhiên - vũ trụ trong bài thơ "Đoàn thuyền đánh cá" của Huy Cận.

Gợi ý làm bài

Bài mẫu 1

Tác giả từng gọi bài thơ "Đoàn thuyền đánh cá" là một "khúc tráng ca". Đúng vậy, đây là khúc ca đồng vọng khi nhà thơ cùng hóa thân trong niềm vui của người ngư dân lao động với tinh thần làm chủ, trong sự hòa hợp với thiên nhiên kỳ thú, mỹ lệ. Như Xuân Diệu đã ví von bài thơ là "Món quà đặc biệt vùng mỏ Hòn Gai - Cẩm Phả cho vào túi thơ Huy Cận".

Cảm hứng của bài thơ được cất cánh từ một đêm lao động trên biển. Tác giả đã kết hợp hiện thực và trí tưởng tượng bay bổng, sáng tạo nhiều hình ảnh độc đáo, mới mẻ, giàu sức gợi tả để cuốn hút người đọc vào không khí lao động của người ngư dân trong buổi hoàng hôn trắng lặn xuất bến ra khơi: Vũ trụ từng thời khắc đang vận động, mặt trời "xuống biển như hòn lửa" ...

Những con sóng gợn nét ngang luân chuyển qua lại như then cửa ... cảm tưởng như mặt trời lặn đến đâu, cánh cửa đêm kéo đến đó: *"Sóng đã cài then, đêm sập cửa"*. Một phát hiện mới của Huy Cận là: Người ngư dân ra biển với tâm trạng yên ổn như trở về ngôi nhà ấm cúng của mình. Chính hình ảnh *"đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi"*, trong tiếng hát vừa diễn tả niềm náo nức và khái quát về cuộc sống lao động cần cù của họ. Mạch cảm hứng của nhà thơ giàu chất lãng mạn trữ tình như hòa chung nhịp điệu lao động trên biển đêm, nên đã đặc tả chân dung người ngư dân trên nền của thiên nhiên kỳ thú. Cảnh khoáng đạt của biển trời như quyện với vẻ đẹp của con người lao động dệt nên một bức tranh cẩm tú, rạo rực sức sống, tôn vinh vẻ rõ ràng của ông chủ biển khơi. Khác với những thi phẩm viết cùng đề tài, ở đây không miêu tả chi tiết thực của công việc đánh bắt cá: Thả lưới, kéo lưới chuyển cá về.... Mà tác giả phát hiện vẻ đẹp mới của người dân chài về một trong triệu triệu buổi thường nhật đánh cá đêm khi biển trời giải phóng...

Ngay từ đầu bài thơ đã hé lộ phút giây náo nức xuất bến, tác giả đã đặt ba sự vật rất khác nhau: *"Câu hát, cánh buồm, gió khơi"* vào trường liên tưởng mới mẻ để tạo nên hình ảnh đẹp, lạ nhằm biểu đạt sự hăm hở ra khơi của đoàn thuyền. Cũng với cách thức như thế, ông đã chạm nổi vẻ đẹp trong lao động với tư thế làm chủ, với trạng huống tinh thần say mê, khẩn trương làm việc. Bằng những hình ảnh được sáng tạo độc đáo, giàu trí tưởng tượng: *"Con thuyền gió làm lái, trăng làm buồm, lướt nhẹ mây cao, biển bằng, dò bụng biển, lưới vây giăng"*.... đã giúp thi sĩ biến một con thuyền đánh cá hết sức bình thường hàng ngày bỗng chốc thành con thuyền mộng đi trong tiên cảnh bồng lai. Cuộc đánh bắt cá thành một cuộc đánh trận bài bản có trình sát tình hình *"dò bụng biển"*, có lên phương án tác chiến chi tiết *"dàn đan thế thế trận lưới vây giăng"*. Lao động trên biển dù thời đại nào thì cũng rất đặc thù (ban đêm) và rất cực nhọc. Nhưng niềm phấn chấn của con người làm chủ cuộc đời, thụ hưởng trọn vẹn thành quả lao động nên người ngư dân đã

lao động với một tâm thế hoàn toàn khác. Khám phá ra nét mới mẻ trong đời sống tinh thần của họ nên tác giả để cho nhân vật trữ tình trong tác phẩm xưng "ta". Đó là một cách cùng giao hòa với niềm kiêu hãnh, tự hào của những con người từng "ta" bé nhỏ hèn mọn trước biển cả hung dữ. Thiên nhiên vẫn đẹp, vẫn tiềm ẩn sóng gió bất thường, nhưng con người đã khác không cầu khẩn thần biển "hô phong hoán vũ" mà tự mình "hát bài ca gọi cá vào" ... Dường như đàn cá hiểu được tiếng gọi triu mến của con người, còn con người thân thiện và chế ngự được muôn loài:

"Ta hát bài ca gọi cá vào

Gõ thuyền đã có nhịp trăng cao"

Hàng loạt hình ảnh trong bài là sự thăng hoa của trí tưởng tượng phong phú của thi nhân. Tiếng hát và nhịp gõ thuyền đuổi cá vào lưới đã làm ánh trăng soi trên biển rung động, có cảm tưởng như trăng trên cao giữ nhịp cho tiếng gõ của đoàn thuyền...Tác giả không nhằm liệt kê các loài cá :

"Cá nhụ, cá chim cùng cá đé

Cá song lấp ló lánh đuốc đen hồng"

mà để cùng ngư dân "khoe" nguồn sống bất tận, kỳ diệu của biển Đông, làm nên sinh lực của vũ trụ:

"Cái đuôi em quẫy trăng vàng choé

Đêm thở sao lùa nước Hạ Long"

Một cách chuyển đổi rất hài hòa, nhà thơ biến loài cá thành một đối tác trữ tình để bỏ ngỏ niềm vui lớn khi con người là chủ nhân của kho tài nguyên thiên nhiên phong phú, biết hòa hợp với sức sống phần thực của vũ trụ. Toàn bài chỉ có một chi tiết tả thực cảnh kéo lưới. Đây là công việc nặng nhọc nhất của nghề đánh bắt cá. Nhưng cả chi tiết này tác giả cũng không sử dụng bút pháp tả chân mà lại dùng lối khoa trương nên sự miêu tả ấy vẫn nằm trong mạch cảm hứng lãng mạn:

"Sao mờ kéo lưới kịp trời sáng

Ta kéo xoăn tay chùm cá nặng

Vẩy bạc đuôi vàng lóe rạng đông"

Đây là thời khắc đáng ghi nhận nhất của mỗi chuyến ra khơi, là lúc những giọt mồ hôi cùng tuôn chảy với niềm hy vọng ... Một hình ảnh như gim vào tâm trí người đọc: những

ngư dân cùng nhau "kéo xoắn tay" những mẻ cá ... Ở đây tác giả cùng một lúc vừa tả hành động kéo lưới rất mạnh, kéo bằng cả sức lực làm toàn bộ cơ bắp nổi lên cuộn cuộn, vừa gọi tả vẻ đẹp khỏe khoắn trong lao động, có giá trị như tạc vào biển cả bức tượng ngư dân căng tràn sức sống, đang hân hoan đón nhận thành quả lao động trong đêm hội đánh cá trên biển. Quả là bức chân dung của người lao động sẽ không toàn bích nếu như dừng ở hình ảnh đó. Vẫn mạch cảm hứng lãng mạn bay bổng, Huy Cận tiếp tục khắc chạm những người dân chài hoan hỉ trở về trong bình minh với cảnh rất bắt mắt: Cá đầy khoang, như lóa sáng lên khởi đầu một ngày mới. Đoàn thuyền lại trở về trong tiếng hát ... Đây là một dụng ý nghệ thuật của tác giả: Người ngư dân ra đi trong tiếng hát, lao động trong tiếng hát, trở về trong tiếng hát. Đoàn thuyền đánh cá trở về rạng ngời hơn lúc xuất bến trong hình ảnh rất ấn tượng: Đoàn thuyền song hành cùng gió khơi và "chạy đua cùng mặt trời". Lúc ra đi, tiếng hát cất lên với giai điệu chờ mong và hy vọng. Còn lúc trở về, tiếng hát mang âm hưởng của khúc ca khải hoàn: Ước mơ chinh phục biển khơi đã thành hiện thực. Tiếng hát của họ như thể thổi phồng cánh buồm lướt sóng đại dương - Đây chính là một ẩn dụ cho tinh thần lạc quan luôn luôn có sẵn trong tâm thức của người dân lao động. Cũng từ thực tiễn đoàn thuyền từ biển về đất liền trong bình minh cùng chiều với mặt trời mọc với cách biểu đạt thậm xưng, tác giả đã sáng tạo hình ảnh có sức khái quát về hiện thực cuộc sống của miền Bắc những năm sáu mươi của thế kỷ trước với tinh thần "một người làm việc bằng hai" (một để xây dựng Miền Bắc XHCN, một để chi viện cho cuộc chiến đấu của nhân dân Miền Nam): "Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời". Đoàn thuyền đánh cá trở về được nhà thơ đặt trên nền không gian khoáng đạt, thơ mộng và lãng mạn. Trên nền bức tranh hài hòa ấy, tác giả giúp người ngư dân hé mở một cái nhìn mới:

"Mặt trời đội biển nhô màu mới

Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi"

Thành quả lao động mang vị mặn của mồ hôi cần mẫn của người dân hôm nay sẽ là viên gạch nhỏ xây nền móng cho ngôi nhà mai sau ... Đó là cách nhìn về tương lai mang sắc màu tươi sáng.

Biển xưa trong thơ Huy Cận là sóng "buồn điệp điệp" và nước "sầu trăm ngả"... Biển nay trong thơ ông là sự hòa quyện vẻ khoáng đạt, kỳ vĩ của vũ trụ với vẻ đẹp của

con người lao động mới... Nhà thơ từng tâm sự: *"Bài thơ này của tôi là cuộc chạy đua giữa con người với thiên nhiên và con người đã thắng"*. Từ ý chủ đạo đó, kết hợp cảm hứng lãng mạn trữ tình, trí tưởng tượng bay bổng, cách tạo hình ảnh trác lệ, diễm lệ, có giá trị khái quát cao, bài thơ đúng là khúc tráng ca không chỉ ngợi ca người ngư dân ở vùng biển Quảng Ninh, mà còn tái hiện hình ảnh người lao động mới trong cuộc sống mới ở Miền Bắc những ngày đầu xây dựng Chủ Nghĩa Xã Hội của Việt Nam.

Bài mẫu 2

Suy nghĩ của em về hình ảnh người lao động trong *"Đoàn thuyền đánh cá"* (Huy Cận).

Gợi ý làm bài

Hình ảnh người nông dân lao động từ lâu đã trở thành chủ đề, đề tài để nhiều nhà thơ, nhà văn khai thác, làm nổi bật. Một trong những nhà thơ đi sâu và đạt được nhiều thành công rực rỡ trong mảng đề tài này là Huy Cận với bài thơ *"Đoàn thuyền đánh cá"*. Bài thơ là bức tranh đẹp, ấn tượng của khung cảnh thiên nhiên. Mà nổi bật trong đó là hình ảnh người lao động với niềm tin, sự lạc quan, yêu nghề, yêu lao động.

Tác giả Huy Cận đã miêu tả cảnh ra khơi của đoàn thuyền đánh cá trong một khung cảnh hết sức đặc biệt. Đó là cảnh hoàng hôn. Với nghệ thuật so sánh và nhân hóa đặc sắc, tác giả ví mặt trời như hòn lửa đang từ từ chìm sâu xuống lòng đại dương bao la, mênh mông. Quả là một hình ảnh so sánh táo bạo của thi nhân.

Bầu trời lúc này chuyển dần từ đỏ rực sang tím sẫm và cuối cùng là một màu đen. Bằng trí liên tưởng, tưởng tượng độc đáo, ấn tượng, vũ trụ hiện lên trong cái nhìn của tác giả thật gần gũi, ấn tượng. Nhà thơ tưởng tượng vũ trụ là ngôi nhà, màn đêm là cánh cửa và gợn sóng là những chiếc thuyền cài. Khi màn đêm buông xuống, mái nhà chung của nhân loại đóng cửa và cài chắc chắn những chiếc thuyền sóng.

Chính vào lúc đó, khi thiên nhiên bước vào trạng thái nghỉ ngơi thì con người lại bắt đầu một ngày lao động mới trên biển. Ngày lao động của người dân chài lúc này được tính từ khi mặt trời lặn đến khi trời hừng rạng. Con người hiện lên trong bức tranh của tác giả với một tư thế làm chủ thiên nhiên qua nghệ thuật đối lập. Từ *"lại"* được dung thật đắt giá. Những người dân chài đi ra biển không phải lần đầu mà như một thói quen, một chu kì tuần hoàn. Mặc dù vậy nhưng mỗi lần ra khơi họ lại mang một khí thế hào hứng, niềm

lạc quan, niềm tin vào cuộc sống. Cả đoàn thuyền hung dũng tiến ra biển lớn. Dù khó khăn, dù vất vả, những câu hát vẫn cất lên tiếp sức cho người lao động, góp với sức gió đẩy những cánh buồm ra khơi. Họ ra khơi với tinh thần trách nhiệm cao, với niềm tin chiến thắng thiên nhiên.

Những người lao động được đặt vào một khung cảnh thiên nhiên bao la, rộng lớn, không còn lẻ loi, đơn độc trên con đường xây dựng quê hương, đất nước. Họ đã biến cái dữ dội của thiên nhiên thành phước tiện, nguồn sống của mình.

Con thuyền như được thi vị hóa, lướt đi giữa mây cao và biển bằng. Đây là một hình ảnh nối liền hình ảnh người lao động trong đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận từ mặt biển đến chân mây. Trong khung cảnh thiên nhiên khoáng đạt, tác giả cũng như thả hồn vào đó, thỏa sức sáng tạo và để trí tưởng tượng bay xa. Tác giả coi gió là người lái thuyền, ánh trăng là cánh buồm. Đây là một hình ảnh thơ lãng mạn, thơ mộng. Với hàng loạt những động từ mạnh: “đâu”, “dò”, “đan”, “vây”, “giăng”. Tác giả như muốn nhấn mạnh lại lần nữa tư thế làm chủ và niềm say mê, nhiệt tình của người lao động.

Đặt trong một khung cảnh thiên nhiên có gió, có trăng, ta thấy đây là một buổi ra khơi đẹp, “*thuận buồm xuôi gió*”. Trong công việc lao động mệt nhọc của mình, những người lao động vẫn cất cao những lời ca tiếng hát. Tiếng hát ca ngợi sự giàu có của biển, mời gọi cá vào. Thể hiện khát vọng đánh bắt được nhiều cá, xây dựng quê hương, đất nước tươi đẹp. Cùng với những tiếng hát lạc quan, yêu đời ấy là âm thanh sóng vỗ vào mạn thuyền, tạo ra những tiếng nhạc trầm bổng, vang vọng trong không gian. Đề cao vai trò của biển, tác giả ví biển như lòng mẹ, luôn nâng bước những đứa con tìm đến nguồn sống.

Mọi công việc trở nên vội vàng hơn khi trời rạng sáng. Mẻ lưới cuối cùng được kéo lên cũng là lúc mặt trời sắp mọc. Những người dân chài phải kéo “*xoăn tay*” những mẻ lưới nặng. Đây là hành động mạnh mẽ, dứt khoát, kéo bằng cả sức lực. Khi cá đã nằm gọn trong lưới, những người dân chài xếp cá lên thuyền chuẩn bị ra về.

Với nghệ thuật nhân hóa tác giả miêu tả mặt trời đang dần nhô lên khỏi mặt biển. Đoàn thuyền phải chạy đua với thời gian, với mặt trời trên chuyến hành trình trở lại đất liền cho kịp chợ sớm, bắt đầu một ngày mới với nhiều hi vọng mới. Cá trở thành nguồn sống, nuôi sống những người lao động. Lúc đi, con người mang một khí thế hào hứng, niềm tin vào kết quả lao động. Còn khi về, con người lại mang một cảm giác sung sướng, thỏa

mãn về thành quả lao động mình đạt được.

Hình ảnh “*mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi*” như một hình ảnh ẩn dụ độc đáo, ngụ ý nói lên sự huy hoàng của thành quả lao động do chính bàn tay con người tạo nên. Với nghệ thuật đầu cuối tương ứng, chỉ thay từ “*cùng*” bằng từ “*với*”, tác giả như muốn nhấn mạnh rằng luacs đi, khí thế của người lao động thế nào thì khi về vẫn vậy, vẫn hào hứng, yêu đời, yêu lao động. Họ lao động có niềm say mê, lao động để xây dựng cuộc sống, quê hương, đất nước tươi đẹp.

Với sự kết hợp thành công của nhiều nghệ thuật độc đáo và sự liên tưởng, tưởng tượng phong phú cùng những hình ảnh thơ lãng mạn, tác giả đã khắc họa thành công cảnh ra khơi đánh cá của đoàn thuyền đẹp thơ mộng. Qua đó làm nổi bật niềm say mê, nhiệt tình lao động, tình yêu quê hương của những người dân chài.

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường **PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An** và các trường Chuyên khác cùng **TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn**.

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: **TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn** cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.